

Nr 14

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340), m. m.

Genom en den 30 december 1954 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 37, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden velat inhämta riksdagens yttrande över följande vid propositionen fogade förslag till

1) Förordning

om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340).

Härigenom förordnas, *dels* att 2 och 3 §§, 5 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 14—17 §§, 18 § 1 mom., 20, 27—29 §§, 35 § 1 mom., 36 § 7 mom., 39 och 40 §§ samt 41 § 2 mom. vapenförordningen den 10 juni 1949¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att i samma förordning skall införas en ny paragraf, betecknad 2 a §, av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse:)

2 §.

Med ammunition — — — — — nu sagts.

Från förordningens tillämpning undantagas hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller.

(Föreslagen lydelse:)

2 §.

Från förordningens tillämpning undantagas hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller, *ävensom kulammunition för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 millimeter.*

Utöver vad — — — — — och giftstadgan.

¹ Senaste lydelse av 5 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 17 § samt 41 § 2 mom., se SFS 1952:291 och av 18 § 1 mom., se SFS 1951:292.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 a §.

Med hemvist förstås i denna förordning kyrkobokföringsorten eller beträffande den, som icke är här i riket kyrkobokförd, den ort, där han är bosatt.

3 §.

Där ej annat föranledes av bestämmelserna i 6, 9, 29 eller 31 §, må skjutvapen innehavas allenast av den som enligt denna förordning eller på grund av kungörelsen den 26 juli 1927 (nr 338) med vissa bestämmelser angående skjutvapen och ammunition eller vapenkungörelsen den 22 juni 1934 (nr 315) erhållit tillstånd att förvärva, innehava eller införa vapnet eller som enligt någon av sistnämnda båda författningar deklarerat vapnet och erhållit föreskrivet bevis därom (deklarationsbevis).

3 §.

Där ej annat föranledes av bestämmelserna i 6, 9, 29, 31 eller 35 §, må skjutvapen innehavas allenast av den som enligt denna förordning eller på grund av kungörelsen den 26 juli 1927 (nr 338) med vissa bestämmelser angående skjutvapen och ammunition eller vapenkungörelsen den 22 juni 1934 (nr 315) erhållit tillstånd att förvärva, innehava eller införa vapnet eller som enligt någon av sistnämnda båda författningar deklarerat vapnet och erhållit föreskrivet bevis därom (deklarationsbevis).

5 §.

1 mom. Vill någon genom köp, byte, gåva eller annorledes förvärva skjutvapen; eller

vill någon, som genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt förvärvar skjutvapen, innehava vapnet; eller

vill någon såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen,

har han att *hos länsstyrelsen i det län, där han har sitt hemvist, eller, om han är bosatt utom Stockholm och ansökningen avser hagelgevär, hos polismyndigheten i den ort, där han har sitt hemvist*, söka tillstånd att innehava vapnet. Vad nu stad-

5 §.

1 mom. Vill någon genom köp, byte, gåva eller annorledes förvärva skjutvapen; eller

vill någon, som genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt förvärvar skjutvapen, innehava vapnet; eller

vill någon såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen,

har han att *hos polismyndigheten i den ort, där han har sitt hemvist, eller, om han har sitt hemvist i Stockholm, hos överståthållarämbetet* söka tillstånd att innehava vapnet. Vad nu stadgats skall ock gälla, där annan än den som yrkesmässigt

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

gats skall ock gälla, där annan än tillverkar skjutvapen själv vill för-
den som yrkesmässigt tillverkar färdiga sådant vapen.
skjutvapen själv vill förfärdiga så-
dant vapen.

Ansökan beträffande — — — — — ägde rum.

Angående skyldighet — — — — — i 19 §.

7 §.

7 §.

Ansökan om — — — — — sökanden innehar.

Är fråga — — — — — rörande vapnet.

Ansökningen ingives i Stockholm till överståthållarämbetet och i övriga delar av riket till polismyndigheten i orten; dock må den som tillhör den nomadiserande lappbefolkningen i stället ingiva ansökningen till lappfogden.

Ansökningen ingives i Stockholm till överståthållarämbetet och i övriga delar av riket till polismyndigheten i orten.

Myndighet som mottagit ansökningen skall, där ej myndigheten själv har att pröva densamma, insända den jämte eget yttrande till länsstyrelsen.

8 §.

8 §.

2 mom. Där länsstyrelsen eller, om tillstånd meddelas av polismyndighet, denna myndighet i särskilt fall ej annat förordnar, vare tillstånd att innehava skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande.

2 mom. Där den tillståndsbeviljande myndigheten i särskilt fall ej annat förordnar, vare tillstånd att innehava skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande.

Den som — — — — — meddelat tillståndet.

14 §.

14 §.

Länsstyrelse må återkalla tillstånd att innehava skjutvapen eller, där fråga är om deklarerat vapen, meddela förbud mot fortsatt innehav av vapnet, därest innehavaren ådagalagt sådana egenskaper, att han icke vidare bör betros med att in-

Myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses må återkalla tillstånd att innehava skjutvapen eller, där fråga är om deklarerat vapen, meddela förbud mot fortsatt innehav av vapnet, därest innehavaren ådagalagt sådana egenskaper, att han icke

(Nuvarande lydelse:)

nehava skjutvapen, eller till följd av sjukdom, alkoholmissbruk eller dylikt finnes olämplig att innehava sådant vapen eller då eljest skälig anledning förekommer därtill. *Har vederbörande sitt hemvist inom annan länsstyrelses område, skall denna länsstyrelse underrättas om återkallelsen eller förbudet.*

15 §.

Där tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, åligger det efter anmaning innehavaren att till myndighet som i 7 § tredje stycket sägs eller till den, som myndigheten bestämmer, ofördröjligen avlämna vapnet jämte till detsamma hörande ammunition, så ock tillstånds- eller deklara-tionsbeviset rörande vapnet. Det åligger den, till vilken vapnet och ammunitionen sålunda överlämnats, att förvara egendomen på betryggande sätt.

16 §.

Vapen och ammunition, som avlämnats efter vad i 15 § sägs, skola, sedan beslutet om återkallelsen eller förbudet vunnit laga kraft, av kronan inlösas, såvida ej egendomen jämlikt 36 § förklaras förverkad eller innehavaren sist inom tre månader från delfåendet av beslutet eller inom den längre tid *länsstyrelsen* i särskilt fall bestämmer hos *myndighet som i 7 § tredje stycket sägs* styrker, att egendomen överlätits till någon som äger innehava densamma eller att egendomen eljest tillhör annan än innehavaren och ägaren själv är be-

(Föreslagen lydelse:)

vidare bör betros med att innehava skjutvapen, eller till följd av sjukdom, alkoholmissbruk eller dylikt finnes olämplig att innehava sådant vapen eller då eljest skälig anledning förekommer därtill.

15 §.

Där tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, åligger det efter anmaning innehavaren att till myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket *avses* eller till den, som myndigheten bestämmer, ofördröjligen avlämna vapnet jämte till detsamma hörande ammunition, så ock tillstånds- eller deklara-tionsbeviset rörande vapnet. Det åligger den, till vilken vapnet och ammunitionen sålunda överlämnats, att förvara egendomen på betryggande sätt.

16 §.

Vapen och ammunition, som avlämnats efter vad i 15 § sägs, skola, sedan beslutet om återkallelsen eller förbudet vunnit laga kraft, av kronan inlösas, såvida ej egendomen jämlikt 36 § förklaras förverkad eller innehavaren sist inom tre månader från delfåendet av beslutet eller inom den längre tid *myndighet, som meddelat beslutet om återkallelse*, i särskilt fall bestämmer hos *myndigheten* styrker, att egendomen överlätits till någon som äger innehava densamma eller att egendomen eljest tillhör annan än innehavaren

(Nuvarande lydelse:)

rättigad att innehava densamma. I sådant fall skall vapnet och ammunitionen överlämnas till honom.

Länsstyrelsen fastställer det värde, efter vilket inlösen skall ske. Där ej särskilda skäl till annat föranleda, skall värdet beräknas efter det pris, som kan påräknas vid försäljning till den som idkar handel med vapen eller ammunition.

Innan *länsstyrelsen* företager värdering som nu sagts, skall *länsstyrelsen* lämna egendomens ägare tillfälle att inkomma med den utredning, som finnes erforderlig för att styrka egendomens värde. Sedan detta fastställts, skall lösensumman genom *länsstyrelsens* försorg utbetalas till egendomens ägare.

Med vapen — — — — — särskilt föreskrivet.

För värdering som i andra stycket sägs må *länsstyrelsen* anlita sakkunnig myndighet eller sakkunnig enskild person. Åt enskild person, som biträtt vid värderingen, äger *länsstyrelsen* av statsmedel *utbeta* skälig ersättning.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej sist inom tre månader från delfäendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid *länsstyrelsen* eller, där *avslagsbeslutet* meddelats av *polismyndighet*, denna *myndighet* i särskilt fall bestämmer hos *myndighet* som i

(Föreslagen lydelse:)

och ägaren själv är berättigad att innehava densamma. I sådant fall skall vapnet och ammunitionen överlämnas till honom.

Myndigheten fastställer det värde, efter vilket inlösen skall ske. Där ej särskilda skäl till annat föranleda, skall värdet beräknas efter det pris, som kan påräknas vid försäljning till den som idkar handel med vapen eller ammunition.

Innan *myndigheten* företager värdering som nu sagts, skall *myndigheten* lämna egendomens ägare tillfälle att inkomma med den utredning, som finnes erforderlig för att styrka egendomens värde. Sedan detta fastställts, skall lösensumman genom *myndighetens* försorg utbetalas till egendomens ägare.

För värdering som i andra stycket sägs må *myndigheten* anlita sakkunnig myndighet eller sakkunnig enskild person. Enskild person, som biträtt vid värderingen, äger av statsmedel *åtnjuta* skälig ersättning.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej sist inom tre månader från delfäendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid *den myndighet*, vilken meddelat *avslagsbeslutet*, i särskilt fall bestämmer hos *myndigheten* styrker, att egendomen

(Nuvarande lydelse:)

7 § tredje stycket sägs eller hos den, som sistnämnda myndighet bestämmer, styrker, att egendomen överlåtit till någon, som äger innehava densamma, eller gjorts varaktigt obrukbar.

18 §.

1 mom. Den som — — — — —

Återlämnas ej vapnet och är ej fråga om fall som avses i 37 §, skall polismyndigheten skyndsamt underätta länsstyrelsen om omhändertagandet. Beslutar länsstyrelsen ej återkallelse eller förbud enligt vad i 14 § sägs, skall vapnet återställas.

20 §.

Där tillstånds- eller deklarationsbevis förstörts eller förkommit eller undergått sådan förändring, att det icke lämpligen kan användas, må efter ansökan hos den myndighet, som utfärdat detsamma, nytt bevis utfärdas. Ansökan skall, där beviset förstörts eller förkommit, innehålla på tro och heder avgiven förklaring om förlusten av beviset. Skulle beviset tillrättakomma, skall detta eller det nya beviset ofördröjligen återställas till den myndighet, som utfärdat detsamma.

27 §.

Tillstånd att förvärva ammunition må i Stockholm av överståthållarämbetet och i övriga delar av riket av polismyndigheten återkallas, därest tillståndshavaren utan att vara berättigad därtill överlåtit eller eljest missbrukat ammunition, som

(Föreslagen lydelse:)

överlåtit till någon, som äger innehava densamma, eller gjorts varaktigt obrukbar.

18 §.

innehava vapnet.

Återlämnas ej vapnet och är ej fråga om fall som avses i 37 § skall anmälan om omhändertagandet skyndsamt göras till myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses. Beslutar myndigheten ej återkallelse eller förbud enligt vad i 14 § sägs, skall vapnet återställas.

20 §.

Där tillstånds- eller deklarationsbevis förstörts eller förkommit eller undergått sådan förändring, att det icke lämpligen kan användas, må efter ansökan hos myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses nytt bevis utfärdas. Ansökan skall, där beviset förstörts eller förkommit, innehålla på tro och heder avgiven förklaring om förlusten av beviset. Skulle beviset tillrättakomma, skall detta eller det nya beviset ofördröjligen återställas till myndigheten.

27 §.

Tillstånd att förvärva ammunition må av myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses återkallas, därest tillståndshavaren utan att vara berättigad därtill överlåtit eller eljest missbrukat ammunition, som han förvärvat på grund av tillstån-

(Nuvarande lydelse:)

han förvärvat på grund av tillståndet, eller eljest skälig anledning förekommer därtill.

Har tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, må *länsstyrelsen* jämväl återkalla för vapeninnehavaren utfärdat tillstånd rörande ammunition till vapnet.

Därest återkallelse — — — — — återställa tillståndsbeviset.

28 §.

Vill någon — — — — — föreskrivna villkoren.

Tillstånd må meddelas endast för viss tid, högst fem år. I beslutet skall angivas det antal och slag vapen, som må på en gång innehavas, samt den plats, där rörelsen må bedrivas.

Har tillståndshavare — — — — — eller vikarie.

Över meddelat — — — — — bevis utfärdas.

29 §.

Tillstånd att — — — — — tillståndet avser.

Förvärv av — — — — — och beteckning.

Över rekvisitioner — — — — — anteckningen gjordes.

Vill den som erhållit tillstånd att idka handel med skjutvapen förvärva vapen som tillståndet avser av annan än den, som är berättigad att tillverka eller idka handel med sådan vara, skall han tillika göra anmälan därom hos polismyndigheten i den ort, där han utövar sin rörelse. I Stockholm skall anmälan dock göras hos överståthållarämbetet. Anmälan skall innehålla uppgift om överlåtarens namn och hemvist, det vapen överlåtelsen avser, den myndighet, som utfärdat det av överlåtaren åberopade tillstånds- eller deklara- tionsbeviset rörande vapnet, samt bevisets nummer och dagen för dess

(Föreslagen lydelse:)

det, eller eljest skälig anledning förekommer därtill.

Har tillstånd att innehava vapen återkallats eller förbud mot innehav av vapen meddelats, må *myndighe- ten* jämväl återkalla för vapeninnehavaren utfärdat tillstånd rörande ammunition till vapnet.

28 §.

I beslut om tillstånd skall angivas det antal och slag vapen, som må på en gång innehavas, samt den plats, där rörelsen må bedrivas.

29 §.

Vill den som erhållit tillstånd att idka handel med skjutvapen förvärva vapen som tillståndet avser av annan än den, som är berättigad att tillverka eller idka handel med sådan vara, skall han tillika göra anmälan därom hos polismyndigheten i den ort, där han utövar sin rörelse. I Stockholm skall anmälan dock göras hos överståthållarämbetet. Anmälan skall innehålla uppgift om överlåtarens namn och hemvist, det vapen överlåtelsen avser, den myndighet, som utfärdat det av överlåtaren åberopade tillstånds- eller deklara- tionsbeviset rörande vapnet, samt bevisets nummer och dagen för dess utfär-

(Nuvarande lydelse:)

utfärdande. Om överlåtelsen skall polismyndigheten underrätta länsstyrelsen i det län, där överlåtaren har sitt hemvist.

35 §.

1 mom. Utan tillstånd — — — — — explosiva varor.
Tillstånd till — — — — — sitt säte.
Avser ansökan — — — — — till prövning.
Beträffande tillstånd — — — — — delar gälla.

Den som erhållit tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger innehava egendomen för det ändamål tillståndet avser. Rörande innehavet skall vad förut i denna förordning är stadgat om innehav av vapen och ammunition äga motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse:)

dande. Om överlåtelsen skall myndighet, hos vilken anmälan gjorts, underrätta polismyndigheten i den ort, där överlåtaren har sitt hemvist, eller, om han har sitt hemvist i Stockholm, överståthållarämbetet.

35 §.

Utan hinder av vad ovan stadgats må, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av generaltullstyrelsen, svenska, danska, finska och norska medborgare till riket från Danmark, Finland eller Norge för tillfällig användning härstädes vid jakt eller tävling införa sedvanliga jakt- och tävlingsskjutvapen jämte tillhörande ammunition mot avgivande, vid tullklarering, av skriftlig deklaration ävensom företeende av tillstånds- eller anmälningsbevis, som i hemlandet må erfordras för rätt att innehava vapnen, eller ock bevis av hemlandsmyndighet att för sådan rätt ej kräves tillstånd eller anmälan.

Den som erhållit tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger innehava egendomen för det ändamål tillståndet avser. Vapen och ammunition, som införts jämlikt femte stycket, må under högst tre månader från införseldagen innehavas av den, som infört egendomen, utan att särskilt tillstånd därtill erfordras. Rörande innehavet i fall som i detta stycke sägs skall vad förut i denna förordning är stadgat

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

om innehav av vapen och ammunition äga motsvarande tillämpning.

Utän hinder — — — — inom riket.

36 §.

7 mom. Dömes någon för förseelse som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, åligger det domstolen att ofördröjligen om domen underrätta länsstyrelsen i det län, där den dömda har sitt hemvist, eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, där någon som övertygats om gärning som avses i denna paragraf förklarats jämligt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar.

39 §.

Hos länsstyrelse, så ock hos polismyndighet i annan ort än Stockholm skall, i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen utfärdar, föras register för anteckning av uppgifter rörande ärenden som avses i denna förordning.

40 §.

Polismyndighets beslut må överklagas hos länsstyrelsen sist å tredtionde dagen efter det klaganden erhöll del av beslutet.

Över länsstyrelsens beslut i ärende, som avses i 14, 16, 27, 28 eller 30 §, må klagan föras hos Konungen

36 §.

7 mom. Dömes någon för förseelse som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, åligger det domstolen att ofördröjligen om domen underrätta myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, där någon som övertygats om gärning som avses i denna paragraf förklarats jämligt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar.

39 §.

Hos myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket sägs skall föras register för anteckning av uppgifter rörande ärenden som avses i denna förordning.

Hos länsstyrelse skall föras särskilt register rörande ärenden om handel med skjutvapen.

Närmare föreskrifter angående registrens förande utfärdar Konungen.

40 §.

Polismyndighets beslut må överklagas hos länsstyrelsen.

Över länsstyrelsens beslut i ärende, som avses i 14, 16, 27, 28 eller 30 §, må klagan föras hos Konungen genom besvär, vilka skola ingivas till inrikesdepartementet.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

genom besvär, som skola hava inkommit till inrikesdepartementet inom tid som i första stycket sägs.

Talan mot — — — — — ej föras.

Polismyndighets och — — — — — annorlunda förordnas.

41 §.

2 mom. Utan hinder av vad i 8 § 1 mom. är stadgat må tillstånd att innehava skjutvapen beviljas den, som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet erfordras för någon som är inskriven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst. Tillstånd meddelas, efter polischefens och civilförsvarschefens hörande, av länsstyrelsen i det län, där den anläggning eller byggnad är belägen, för vilken verkskydd skall vara organiserat.

Vad i — — — — — övnings- eller tävlingsskjutning.

Vid tillstånd — — — — — finnas erforderliga.

41 §.

2 mom. Utan hinder av vad i 8 § 1 mom. är stadgat må tillstånd att innehava skjutvapen beviljas den, som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet erfordras för någon som är inskriven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst. Tillstånd meddelas, i förekommande fall efter polischefens och civilförsvarschefens hörande, av polismyndigheten i den ort, där den anläggning eller byggnad är belägen, för vilken verkskydd skall vara organiserat, dock att i Stockholm tillstånd meddelas av överståthållarämbetet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956.

2) Förordning

om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 10 juni 1949 (nr 341)
om explosiva varor.

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 10 juni 1949 om explosiva varor skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 §.

Denna förordning — — — förordnad person.

Beträffande ammunition och tändmedel, som avses i vapenförordningen, samt hagelpatroner och härför avsedda tändhattar skola bestämmelserna i 5 och 7 kapitlen av denna förordning äga tillämpning allenast på tillverkares och handlandes befattning med sådana varor i och för rörelsen.

Beträffande ammunition och tändmedel, som avses i vapenförordningen, samt hagelpatroner och härför avsedda tändhattar *ävensom kulammunition för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 millimeter* skola bestämmelserna i 5 och 7 kapitlen av denna förordning äga tillämpning allenast på tillverkares och handlandes befattning med sådana varor i och för rörelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956.

Inledning

Den 18 april 1953 avgav statens organisationsnämnd en promemoria med förslag till vissa ändringar i vapenförordningen jämte därtill hörande anvisningar. Vidare överlämnade svenska gruppen av nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m. med skrivelse den 10 juli 1953 *dels* protokoll från presidiesammanträde inom kommittén den 9 juni 1953, utvisande att presidiet beslutat att å kommitténs vägnar framlägga vissa förslag till lättnader i tullhänseende enligt protokollet närslutna promemorior, *dels ock*, såvitt nu är i fråga, en promemoria med förslag till lättnader beträffande in- och utförsel av jakt- och tävlingsvapen inklusive ammunition för användning under tillfällig vistelse i annat nordiskt land.

Över organisationsnämndens och kommitténs promemorior har efter remiss yttranden avgivits av ett stort antal myndigheter och sammanslutningar.

På grundval av förslag som framlagts i promemoriorna och remissyttrandena däröver föreslås nu ändringar i vapenförordningen i flera olika hänseenden.

Från vapenförordningens tillämpningsområde avses sålunda skola undantagas kulammunition till jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 mm.

Vidare föreslås i propositionen en decentralisering av vapenärendena till polismyndigheterna. Sålunda skall det enligt förslaget ankomma på polismyndigheterna att handlägga — förutom såsom f. n. ansökningar om tillstånd att inneha hagelgevär och rätt att förvärva ammunition — jämväl ansökningar om tillstånd att inneha andra skjutvapen samt ärenden om återkallelse av tillstånd och angående inlösen av vapen. Länsvapenregistren föreslås skola slopas utom såvitt angår ärenden rörande handel med skjutvapen. I Stockholm skall dock såsom hittills vapenärenden handläggas av överståthållarämbetet.

Förslaget avser därjämte att bereda lättnader för svenska, danska, finska och norska medborgare i gällande bestämmelser om införsel av jakt- och tävlingsvapen med tillhörande ammunition.

De förordade författningsändringarna avses skola träda i kraft den 1 januari 1956.

Vapenförordningens tillämpningsområde

Gällande bestämmelser

För rätt att inneha skjutvapen kräves enligt *vapenförordningen den 10 juni 1949* i allmänhet att tillstånd erhållits att förvärva, inneha eller

införa vapnet eller att detsamma på grund av äldre bestämmelser deklarerats i särskild ordning. Skjutvapen får ej heller överlätas eller upplätas till annan än den som på grund av tillstånd äger inneha vapnet. Visst undantag göres för utlåning på kortare tid, högst två veckor.

För rätt att förvärva ammunition fordras likaledes i allmänhet att särskilt tillstånd erhållits.

1 § i förordningen innehåller en definition av begreppet skjutvapen. Vidare uppräknas där de skjutvapen som skall vara undantagna från förordningens tillämpning. Sålunda sägs, att bestämmelserna i förordningen ej gäller skjutvapen, som gjorts varaktigt obrukbara, eller andra för framladdning avsedda skjutvapen än sådana, som ingår i krigsmaktens utrustning och med dem likartade, ej heller skjutvapen för slakt, signalgivning, livräddning eller dylikt, startpistoler eller sådana luft- eller fjäderbössor eller luft- eller fjäderpistoler, som är avsedda för målskjutning.

I 2 § definieras begreppet ammunition. Därmed förstås dels patroner och projektiler, avsedda för sådana handvapen, å vilka förordningen äger tillämpning, vare sig projektilerna är massiva eller fyllda med sprängämne eller annat ämne, dels ock tändhattar och andra tändmedel, avsedda för ammunition som nyss nämnts. Från förordningens tillämpning undantages emellertid hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller.

Jämlikt 8 § 1 mom. må tillstånd att inneha skjutvapen meddelas endast enskild person, som finnes vara i behov av vapnet samt skäligen kan antagas ej komma att missbruka detsamma. Är det fråga om pistol eller annat dylikt fickvapen, må tillstånd ej meddelas, med mindre synnerliga skäl föreligger. Utan hinder av bestämmelsen att tillstånd får meddelas endast enskild person må enligt 9 § tillstånd beviljas bl. a. skytteförbund och skytteföreningar tillhörande det frivilliga statskontrollerade skytteväsendet. För övning eller tävling må därefter sammanslutningen på vissa närmare angivna villkor utlåna skjutvapen till medlem. Vapen som innehas av i 9 § omnämnda sammanslutningar må icke förvaras i skyttepaviljong eller annan liknande lokal, med mindre polismyndigheten i den ort, där lokalen är belägen, godkänt detsamma.

I detta sammanhang må anmärkas en undantagsbestämmelse i 41 § 3 mom., enligt vilken skjutvapen må — utan hinder av föreskrifterna om tillstånd — överlätas eller upplätas från kronan till sammanslutning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom.

Tillstånd att förvärva ammunition må beviljas allenast den som äger inneha sådant skjutvapen, för vilket ammunitionen är avsedd, och tillstånd gäller i regel ett år från dagen för dess meddelande. Jämlikt 23 § må tillstånd att förvärva ammunition meddelas endast enskild person, som finnes vara i behov av ammunitionen samt skäligen kan antagas ej komma att

missbruka densamma. Tillstånd må dock jämväl beviljas sammanslutning som avses i 9 § och sådan sammanslutning må till sina medlemmar eller till medlem av annan dylik sammanslutning överlåta ammunition att förbrukas vid övnings- eller tävlingsskjutning, som äger rum under sammanslutningens kontroll.

Vidare må nämnas, att Kungl. Maj:t den 25 november 1949 fastställt särskilda föreskrifter och anvisningar rörande tillämpningen av vapenförordningen.

Å sid. 16—21 i propositionen lämnas en översiktlig redogörelse för vad *organisationsnämnden* föreslagit i denna del och för yttrandena däröver.

Departementschefen

I förevarande fråga anför *föredragande departementschefen, statsrådet Hedlund*, bl. a. följande:

»Vapenförordningen omfattar f. n. alla egentliga skjutvapen. Att rubba på denna huvudprincip synes mig icke böra komma i fråga. För att i största möjliga utsträckning förhindra missbruk av skjutvapen måste myndigheterna ha möjligheter att pröva sökandens kvalifikationer och behov av vapen. Tanken att undantaga hagelgevär från licenstvång har framförts redan i tidigare sammanhang, men förslag i den riktningen har avvisats av statsmakterna. Även organisationsnämnden har i sin förenämnda promemoria ställt sig avvisande till en sådan ändring, därvid nämnden åberopat främst jaktvårdssynpunkter. Några enstaka remissinstanser har däremot förordnat, att licenstvånget för jaktgevär skall upphävas. Visserligen kan jag dela deras åsikt, att slätborrade hagelgevär numera knappast kan tänkas få någon större betydelse vid angrepp mot rikets säkerhet, men vapnen är ingalunda ofarliga och de kan lätt missbrukas i en olämplig persons hand. Jaktvårdssynpunkterna kan icke heller fränkännas betydelse. Att såsom ifrågasattes i samband med 1952 års ändringar i vapenförordningen införa ett förbudssystem i stället för ett tillståndssystem synes mig — som jag redan då framhöll — icke utgöra någon tillfredsställande lösning. Jag förordar därför i likhet med organisationsnämnden, att det nuvarande tillståndssystemet i fråga om hagelgevär bibehålles oförändrat.

Från kronans förråd utlånas f. n. i ganska stor utsträckning armégevär och kulsprutepistoler till skytteförbunden och skytteföreningarna inom det frivilliga statskontrollerade skytteväsendet. Utlåningen äger rum på viss tid och återlämning av vapnen skall ske bl. a. vid förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering eller vid anfordran av armétygförvaltningen. För att få låna dessa vapen måste skytteorganisationerna i enlighet med vapenförordningens bestämmelser söka tillstånd hos vederbörande länsstyrelse. I sin promemoria har organisationsnämnden föreslagit, att särskilt tillstånd icke skall behövas vid dessa lån av armégevär.

Den tillståndsprövning som här äger rum torde numera få anses vara närmast av rent formell natur. Det finns ju möjligheter att på annat sätt reglera utlåningen, och vapnen kan när som helst återfordras. Organisationerna är vidare underkastade kontroll från statens sida. På grund härav och med hänsyn till att organisationerna får anses stå under ledning av pålitliga och ansvarskännande personer har jag i och för sig ingenting att erinra mot den föreslagna uppmjukningen. Emellertid synes det mig icke vara erforderligt att vidtaga någon ändring i vapenförordningen för att genomföra detta förslag. Kungl. Maj:t torde nämligen med stöd av 41 § 3 mom. vapenförordningen kunna förordna därom.

— — —

Vad angår frågan om licensfrihet för ammunition vill jag erinra om att hagelammunition redan enligt de före den nya vapenförordningen gällande bestämmelserna var undantagen från licenstvång. Några olägenheter av den fria handeln med dylik ammunition har icke försports. Organisationsnämnden vill nu gå ett steg längre och från licenstvång frigöra kulammunition för jaktstudsare med 6,5 mm kaliber och därutöver. Förslaget härutinnan tillstyrkes i det övervägande antalet remissyttranden. En del remissmyndigheter har emellertid ställt sig avvisande till förslaget. Därvid har åberopats studsarnas farlighetsgrad och angelägenheten av att kunna pröva en sökandes personliga kvalifikationer ävensom risken för att dessa vapen skall kunna komma till illegal användning. För egen del vill jag ifrågasätta om dessa skäl är tillräckligt vägande för att man skall avstå från de fördelar som ett slopande av licenstvånget onekligen innebär såväl för den enskilde som för myndigheterna. Tillståndsgivningen beträffande jaktstudsare torde vara ganska restriktiv och den som fått tillstånd att inneha ett sådant vapen lär i allmänhet också besitta de personliga kvalifikationer, som bör fordras för att få förvärva ammunition. Och om en person missbrukat eller kan befaras komma att missbruka vapnet synes mig — såsom organisationsnämnden också framhållit — den riktiga reaktionen från myndigheternas sida vara, att vederbörande fräntages vapnet och icke att han endast vägras att köpa ammunition. Att, såsom från en del håll föreslagits, införa en ny form av kontroll bestående i vissa begränsningar i inköpsrätten och ett särskilt rekvisitionsförfarande anser jag mindre lämpligt med hänsyn till att de eftersträfvade fördelarna då åter i viss mån skulle gå förlorade.

Av nu anförda skäl anser jag att kulammunition till jaktstudsare bör kunna i vissa fall frigöras från licenstvång. Undantag härifrån torde till en början böra göras för ammunition till de s. k. salongsgevären med en kaliber av 5,6 à 6 mm. Från jaktvårdshåll intar man numera en mycket kritisk hållning mot denna vapentyp och i de av Kungl. Maj:t fastställda anvisningarna rörande tillämpningen av vapenförordningen sägs, att tillstånd till förvärv av salongsgevär för jakt som regel bör lämnas endast för utrotande av skadedjur. Tidigare var emellertid tillståndsgivningen beträffande dessa vapen

liberal och ett stort antal sådana vapen lär finnas i vårt land. Det torde vidare vara obestriddigt, att just denna vapentyp inbjuder till ren okynnes-skjutning. För att såvitt möjligt förhindra att salongsgevären missbrukas, synes därför såsom organisationsnämnden föreslagit ammunition till dessa vapen alltjämt böra vara underkastad licenstvång.

Som nämnts har organisationsnämnden ansett att friheten från licenstvång bör omfatta jaktammunition med kaliber av 6,5 mm och däröver. I vissa remissyttranden — bl. a. från länsstyrelserna i Stockholms och Kronobergs län — föreslås emellertid, att ammunition av 6,5 mm kaliber fortfarande skall vara licensbelagd. Därvid åberopas bl. a. att sådan ammunition passar till de armégevär, som i stor utsträckning av skytteföreningarna och hemvärnet lånas ut till medlemmarna. Frisläppes 6,5 mm ammunition uppstår här onekligen en betydande risk för missbruk. Främst av detta skäl anser jag mig icke kunna biträda nämndens förslag på denna punkt. Enligt min mening bör gränsen i stället dragas så, att ammunition för jaktstudsare med en kaliber *överstigande* 6,5 mm frigöres från licenstvång.

All ammunition till militärgevär — även sådana som i vissa fall må användas till jakt — liksom all ammunition till pistoler och liknande fickvapen bör liksom hittills vara underkastad licenstvång. Med hänsyn bl. a. till ärendenas ringa antal föreligger i dessa fall icke samma skäl för en uppjukning och säkerhetssynpunkterna framträder här med betydligt större styrka än i fråga om jaktvapen.

Förslaget att frisläppa nyssnämnda kulammunition från licenstvång föranleder en ändring jämväl i förordningen om explosiva varor.»

Decentralisering av tillståndsgivningen

Gällande bestämmelser

Den som med äganderätt vill förvärva eller såsom lån eller eljest innehava annan tillhörigt skjutvapen har jämlikt 5 § 1 mom. *vapenförordningen* att söka tillstånd därtill hos länsstyrelsen i det län, där han har sitt hemvist, eller, om han är bosatt utom Stockholm och ansökningen avser hagelgevär, hos polismyndigheten i den ort, där han har sitt hemvist. Ansökan om tillstånd att innehava skjutvapen skall ingivas i Stockholm till överståthållarämbetet och i övriga delar av riket till polismyndigheten i orten eller i visst fall till lappfogde. Den myndighet som mottagit ansökningen skall, om myndigheten icke själv äger pröva densamma, insända ansökningen jämte eget yttrande till länsstyrelsen.

Ansökningen skall innehålla upplysning om det ändamål, för vilket sökanden ämnar använda vapnet samt de omständigheter han vill åberopa till utredning om behovet för honom att inneha vapnet. Ansökningen skall vidare innehålla uppgift om sökandens namn, födelsetid, yrke och hemvist,

överlåtarens eller upplåtarens namn, yrke och hemvist samt vapnets be-teckning och kaliber. I ansökningen skall därjämte angivas det antal och slag av skjutvapen sökanden innehar.

Över meddelat tillstånd att innehava skjutvapen skall bevis utfärdas.

Polismyndighets beslut i dessa ärenden må överklagas hos länsstyrelsen. Mot länsstyrelsens beslut får däremot talan ej föras.

Hos såväl länsstyrelserna som polismyndigheterna föres särskilda re-gister över vapenärenden.

Organisationsnämnden har i denna del föreslagit en fullständig decentra-lisering till polismyndigheterna av tillståndsgivningen, innebärande att från länsstyrelserna till polismyndigheterna överflyttas licensgivningen jäm-väl beträffande andra vapen än hagelgevär. Redogörelse för detta nämndens förslag och yttrandena däröver lämnas å sid. 25—33 i propositionen.

Departementschefen

I förevarande fråga anför *departementschefen* bl. a. följande:

»Det torde vara uppenbart, att en decentralisering av samtliga vapenären-den till polismyndigheterna skulle medföra tämligen stora besparingar ur arbetssynpunkt. Jag vill i detta sammanhang erinra om att polismyndig-heterna f. n. verkställer utredning och avger yttranden i alla de vapen-ärenden, som handlägges av länsstyrelserna. Vidare skall dessa ärenden antecknas även i polismyndigheternas register. Om man i samband med en fullständig decentralisering av tillståndsgivningen jämväl kunde slopa länsstyrelsernas vapenregister skulle otvivelaktigt en avsevärd arbetsbe-sparing uppnås. Även för allmänheten skulle den föreslagna decentralise-ringen medföra bestämda fördelar. I alla vapenärenden — vare sig det gällde förvärv av vapen eller ammunition — hade man då att vända sig till en och samma myndighet och därtill en myndighet, som för det stora fler-talet är lättare att komma i förbindelse med än länsstyrelserna. Hela för-farandet skulle enligt detta system bli betydligt smidigare än f. n. Det måste vidare ur principiell synpunkt anses tillfredsställande, om man kunde undvika två tillståndsgivande myndigheter och i stället få ett en-hetligt system med en enhetlig instansordning. Jag finner sålunda den föreslagna decentraliseringen förenad med avsevärda fördelar.

Det skäl, som främst åberopats — såväl vid frågans tidigare behandling som i förevarande sammanhang — mot en överflyttning av all tillstånds-prövning till polismyndigheterna, är att kravet på likformighet då icke skulle kunna tillgodoses. Jag vill gärna medge, att denna synpunkt för-tjänar all uppmärksamhet, men såsom organisationsnämnden framhållit måste den anses ha förlorat i betydelse under de senare åren. Härtill torde i hög grad ha bidragit de av Kungl. Maj:t utfärdade anvisningarna rörande

vapenförordningens tillämpning. Dessa anvisningar innehåller ganska utförliga rekommendationer och många exempel och de torde lämna en god ledning för de olika ärendenas bedömning. Att anvisningarna haft stor betydelse för en utveckling mot enhetlig praxis framgår bl. a. av remissyttrandena. Avsikten är nu att dessa anvisningar skall omarbetas och kompletteras med hänsyn till de föreslagna ändringarna och vunna erfarenheter.

Då det gäller att bedöma risken för en utveckling mot oenhetlig praxis måste man vidare hålla i minnet, att tillståndsgivningen beträffande den största gruppen skjutvapen, nämligen hagelgevär, redan 1952 överflyttades till polismyndigheterna och att denna överflyttning synes ha utfallit väl och till allmän belåtenhet. Endast i något enstaka remissyttrande framföres en motsatt uppfattning. Visserligen må det äga sin riktighet, att tillståndsprövningen beträffande hagelgevär i allmänhet är enklare och mindre grannliga än vad fallet är beträffande andra vapentyper, men i det sammanhanget måste man även beakta, att polismyndigheterna har stor erfarenhet av hithörande och liknande ärenden. Det finns därför ingen anledning att antaga, att ärendena — som inom länsstyrelserna nu i stor utsträckning handlägges av en landskanslist — skall bli prövade på ett mindre omdömesgillt sätt om förslagen genomföres.

Polismyndigheterna äger som nyss anmärkts redan nu stor erfarenhet av hur ifrågavarande ärenden bör bedömas. Förutom att de sedan 1952 har att på egen hand avgöra ärendena angående hagelgevär verkställer de nämligen — som jag redan nämnt — den egentliga utredningen och avger yttrande även i andra vapenärenden. Dessa yttranden, vilka ofta grundar sig på personlig kännedom om sökanden, hans kvalifikationer och behov, tillmätas nu den största betydelse och enligt vad som framhålles i remissyttrandena grundar länsstyrelserna genomgående sina beslut därpå.

Att helt komma från ojämnheter i bedömningen är — liksom på så många andra områden — självfallet icke möjligt. Enligt min mening bör emellertid kravet på likformighet kunna tillgodoses i önskvärd utsträckning även om vapenärendena överflyttas till polismyndigheterna. Härtill torde kunna medverka vissa anordningar, som jag i det följande kommer att föreslå. Då vidare remissinstanserna så gott som enhälligt tillstyrkt en decentralisering, vill jag förorda att en sådan nu genomföres. För Stockholms del bör dock icke göras någon ändring i det nuvarande förfarandet. Det torde sålunda alltjämt böra ankomma på överståthållarämbetet att handlägga vapenärendena.

I något remissyttrande har uttalats, att viss risk föreligger för att polismyndigheterna kommer att bedöma ärendena mindre restriktivt än länsstyrelserna. Det är uppenbarligen angeläget att tillse, att så icke blir fallet. Vid övervägande av detta spørsmål har det synts mig lämpligt, att låta länsstyrelserna utöva viss tillsyn över polismyndigheternas handläggning

av vapenärendena. Det torde härvid vara tillräckligt, att länsstyrelsen i samband med inspektion hos polismyndigheten eller på annat lämpligt sätt granskar avgjorda ärenden och försöker bilda sig en uppfattning om polismyndigheternas praxis samt i samband därmed lämnar råd och anvisningar. En föreskrift om denna tillsyn bör intagas i instruktionen för länsstyrelserna.

Man skulle vidare kunna tänka sig vissa andra särskilda anordningar, som måhända skulle vara ägnade att i viss mån bidra till en enhetlig praxis. Jaktvårdsorganisationerna har sålunda understrukit önskvärdheten av ett samarbete mellan den tillståndsbeviljande myndigheten och länsjaktvårdsföreningarna eller jaktvårdskonsulenterna. Detta samarbete, som i viss mån redan praktiserats, anser jag vara av stor betydelse och det bör fortsätta. Då det gäller för jakt avsedda vapen och särskilt sådana vilkas lämplighet kan ifrågasättas, såsom t. ex. salongsgevären, synes det lämpligt att inhämta yttrande från vederbörande jaktvårdsorganisation. Jag finner dock icke erforderligt att i vapenförordningen införa någon uttrycklig bestämmelse härom, utan det torde få anses vara tillräckligt om en rekommendation intages i anvisningarna.

I likhet med vad som gäller beträffande hagelgevär och ammunition bör polismyndigheternas beslut kunna överklagas hos länsstyrelserna. Ett dylikt besvär förfarande torde också i viss mån kunna bidra till en enhetlig praxis. Över länsstyrelsernas beslut bör däremot såsom hittills talan ej få föras.»

Återkallelse av tillstånd till vapeninnehav

Gällande bestämmelser

Enligt 14 § *vapenförordningen* kan länsstyrelse återkalla tillstånd att inneha skjutvapen eller i fråga om deklarerat vapen meddela förbud mot fortsatt innehav av vapnet. Detta må ske om innehavaren ådagalagt sådana egenskaper, att han icke vidare bör betros med att inneha skjutvapen, eller till följd av sjukdom, alkoholmissbruk eller dylikt finnes olämplig att inneha sådant vapen eller då eljest skäligen anledning förekommer därtill. Om tillstånd återkallats eller förbud meddelats åligger det jämlikt 15 § efter anmaning innehavaren att i regel till polismyndigheten ofördröjligen avlämna vapnet jämte ammunition och tillstånds- och deklarationsbevis.

I 16 § stadgas, att vapen och ammunition, som avlämnats enligt 15 §, skall inlösas av kronan, såvida ej egendomen förklarats förverkad eller innehavaren sist inom tre månader från delfåendet av beslutet om återkallelse eller förbud mot fortsatt innehav eller inom den längre tid länsstyrelsen i särskilt fall bestämmer styrker, att egendomen överlåtits till

någon som äger inneha den eller att egendomen eljest tillhör annan än innehavaren och ägaren själv är berättigad att inneha densamma. I sådant fall skall vapnet och ammunitionen överlämnas till honom.

Länsstyrelsen skall fastställa värdet efter vilket inlösen skall ske. Där ej särskilda skäl till annat föranleder, skall värdet beräknas efter det pris, som kan påräknas vid försäljning till den som idkar handel med vapen eller ammunition. Innan länsstyrelsen företager värdering skall länsstyrelsen lämna egendomens ägare tillfälle att inkomma med den utredning, som finnes erforderlig för att styrka egendomens värde. Länsstyrelsen må för värderingen anlita sakkunnig myndighet eller sakkunnig enskild person.

Jämlikt 18 § 2 mom. äger polismyndighet, om en persons innehav av skjutvapen kan antagas vålla fara för missbruk, besluta om omhändertagande av vapnet jämte till detsamma hörande ammunition.

En översiktlig redogörelse för *organisationsnämndens* förslag i denna del och yttrandena däröver lämnas å sid. 37—40 i propositionen.

Departementschefen

I förevarande fråga anför *departementschefen*:

»Om all tillståndsgivning i fråga om vapenärenden överflyttas till polismyndigheterna synes det mig vara en naturlig konsekvens, att polismyndigheterna även får befogenhet att återkalla tillstånd. Såsom organisationsnämnden framhållit skulle det knappast te sig tillfredsställande, att polismyndighet ägde rätt att avgöra frågan om nytt vapeninnehav i sådana fall, där länsstyrelsen beslutat om återkallelse av tillstånd, som meddelats av polismyndigheten. Anledningen till återkallelse är i det stora flertalet fall sinnessjukdom eller alkoholmissbruk. I dessa fall föreligger i regel en anmälan från läkare vid sinnessjukhus eller från nykterhetsnämnd och prövningen av ärendet torde icke förorsaka några större svårigheter. Men även för övriga fall, där en mera grannliga prövning erfordras, torde polismyndigheterna få anses skickade att avgöra frågan.

Enligt organisationsnämnden bör det även i framtiden ankomma på länsstyrelserna att meddela beslut om inlösen av vapen till kronan och fastställa det värde, efter vilket inlösen skall ske. Statspolisintendenten och en del länsstyrelser har emellertid föreslagit, att även dessa ärenden skall överlämnas till polismyndigheterna. Därvid framhålles, att länsstyrelserna i regel begär besiktning och värdering hos vederbörande tygstation eller av sakkunnig person och att dessa värden lägges till grund för beslutet om inlösen. Om samma förfarande bibehålles vid ärendenas överflyttning till polismyndigheterna, anses vapenägarnas intresse bli lika väl tillgodosett som f. n. Vidare framhålles, att rätt givetvis skulle förefinnas att anföra besvär över polismyndigheternas beslut, vilket vore ägnat att tillgodose den enskildes rättsliga anspråk. Jag finner de sist nämnda synpunkterna för-

tjäna beaktande och då det synes mig i viss mån inkonsekvent, att låta just dessa ärenden kvarbliva hos länsstyrelserna, vill jag förordna, att till polismyndigheterna överlämnas jämväl ärendena angående inlösen av vapen. Jag förutsätter därvid, att besiktning och värdering av vapnet i regel sker av vederbörande tygstation eller annan myndighet eller person som kan anses lika sakkunnig.

Jämlikt nu gällande bestämmelser får länsstyrelsernas beslut om återkallelse och om inlösen av vapen överklagas hos Kungl. Maj:t. Organisationsnämnden har emellertid föreslagit, att dessa beslut icke skulle få överklagas. Då jag icke anser decentraliseringen utgöra tillräcklig anledning att borttaga den nuvarande rätten att fullfölja talan till högsta instans och då antalet sådana ärenden är förhållandevis ringa, kan jag icke biträda nämndens förslag i denna del.»

Vapenregistreringen m. m.

Gällande bestämmelser

I 30 § *vapenförordningen* stadgas, att hos länsstyrelse och hos polismyndighet i annan ort än Stockholm skall, i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen utfärdar, föras register för anteckning av uppgifter rörande ärenden som avses i förordningen.

I denna del erinrar *organisationsnämnden* om att den redan tidigare påtalat det irrationella i dubbelregistreringen av vapenärendena och föreslår, att länsstyrelsernas vapenregister slopas. En översiktlig redogörelse för nämndens förslag härutinnan och yttrandena däröver lämnas å sid. 42—46 i propositionen.

Departementschefen

I förevarande fråga anför *departementschefen* bl. a. följande:

»Frågan om att slopa länsvapenregistren var föremål för prövning så sent som vid 1952 års riksdag. Jag ansåg mig då icke kunna biträda ett av besparingsutredningen framlagt förslag om registrens avskaffande, då jag förmenade, att de kunde vara av betydelse särskilt i orostider och att dessa register kunde hållas aktuella på ett smidigare sätt än de lokala registren. Om nu, i enlighet med vad jag förordnat, en fullständig decentralisering av vapenärendena till polismyndigheterna genomföres blir emellertid läget ett annat. Det torde då knappast längre kunna anses motiverat att bibehålla länsvapenregistren. Med den nya ordningen synes mig polismyndigheternas register utan svårighet kunna hållas aktuella. Dessa register får också ett särskilt värde genom att de är fullständiga i motsats till vad förhållandet f. n. är med länsvapenregistren, i vilka icke intages några uppgifter om innehav av hagelgevär och tillstånd att förvärva ammunition.

Under orostider torde det vidare i första hand ankomma på polismyndigheterna att i förekommande fall ingripa. Det är därför angeläget, att dessa myndigheter ständigt har tillgång till ett aktuellt register. Förslaget att slopa länsvapenregistren har icke heller mött motstånd hos remissinstanserna. I något yttrande har den tanken framförts, att ett särskilt register över fickvapen skulle föras hos länsstyrelserna, och någon remissinstans anser, att polismyndigheternas register ur kontrollsynpunkt borde kompletteras med ett centralt, för hela landet gemensamt register. Jag kan icke finna tillräckliga skäl att genomföra dessa förslag, vilka skulle medföra ett högst betydande merarbete.

Under hänvisning till vad jag nu anfört vill jag sålunda förorda, att länsvapenregistren slopas.

Det synes mig vidare angeläget att i detta sammanhang undanröja den oklarhet som f. n. råder angående hemvistbegreppet. Denna oklarhet har, såsom framgår av vad jag tidigare anfört, medfört otillfredsställande förhållanden inte bara när det gäller frågan om vilken myndighet som skall vara behörig att pröva en ansökan om tillstånd till vapenförvärv utan kanske främst beträffande aviseringsproceduren. Såvitt angår vapenärendena bör enligt min mening med hemvist förstås kyrkobokföringsorten eller, om vederbörande ej är kyrkoskriven här i riket, den ort, där han är bosatt. En uttrycklig bestämmelse härom bör intagas i vapenförordningen.»

Duplett av tillstånds- eller deklarationsbevis

Gällande bestämmelser

I 20 § *vapenförordningen* stadgas, att om tillstånds- eller deklarationsbevis förstörts eller förkommit eller undergått sådan förändring, att det icke lämpligen kan användas, nytt bevis må utfärdas efter ansökan hos den myndighet, som utfärdat det tidigare beviset. Om beviset förstörts eller förkommit skall ansökan innehålla på tro och heder avgiven förklaring om förlusten av beviset. Skulle beviset tillrättakomma, skall detta eller det nya beviset ofördröjligen återställas till den myndighet, som utfärdat det samma.

Enligt *organisationsnämnden* bör det ankomma på polismyndigheten i sökandens kyrkobokföringsort att utfärda duplett av tillståndsbevis. Redogörelse för nämndens förslag och yttrandena däröver återfinnes å sid. 48 och 49 i propositionen.

Departementschefen

I förevarande fråga anför *departementschefen* bl. a. följande:

»Jag biträder organisationsnämndens förslag, att det skall ankomma på polismyndigheten i den ort, där sökanden har sitt hemvist — och där veder-

börandes vapenregisterkort sålunda skall finnas — att utfärda duplettbevis. Det nuvarande systemet — att duplettbevis utfärdas av den myndighet som utfärdat det ursprungliga beviset — har medfört, att vapenregistren belastas med avskrifter av alla registerkort för utflyttade personer enbart med tanke på att vederbörande möjligen en gång i framtiden kommer att anhålla om duplettbevis. Metoden förefaller mig i hög grad opraktisk.

Vid utfärdande av duplettbevis förfar länsstyrelserna f. n. olika. Här bör ett enhetligt förfarande komma till stånd bl. a. med hänsyn till stämpelbeläggningen. Den lämpligaste lösningen torde vara att utfärda duplettbeviset i form av en avskrift av vederbörandes vapenkort. För att av duplettbeviset skall framgå, för vilket ändamål vapnet må innehavas, bör ändamålet alltid antecknas icke endast å den ursprungliga vapenlicensen utan även å själva vapenkortet. Närmare föreskrifter om utfärdande av duplettbevis får intagas i anvisningarna till vapenförordningen.»

Avveckling av dödsbos vapeninnehav

Gällande bestämmelser

Enligt 5 § 1 mom. andra stycket *vapenförordningen* skall ansökan beträffande vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, ingivas så snart ske kan och sist inom tre månader från det bouppteckning förrättades eller, där arvskitte eller bodelning erfordras, från det arvskittet eller bodelningen ägde rum. Till denna bestämmelse ansluter sig ett stadgande i 19 § *vapenförordningen*, enligt vilket det åligger den som har vård om dödsbo eller konkursbo, där vapen finnes, att inom tre månader från dödsfallet eller beslutet om egendomsavträde hos polismyndigheten i orten göra skriftlig anmälan om vapeninnehavet, såvida ej någon inom samma tid gjort ansökan om tillstånd till innehav av vapnet i vanlig ordning.

Redogörelse för *organisationsnämndens* förslag i denna del och yttrandena däröver återfinnes å sid. 50—53 i propositionen.

Departementschefen

I förevarande fråga anför *departementschefen* följande:

»Enligt organisationsnämnden är de nuvarande bestämmelserna om avveckling av dödsbos vapeninnehav icke tillräckligt effektiva, vilket haft till följd, att det i vissa fall över huvud taget icke varit möjligt att framtinga en avveckling. Nämnden har därför föreslagit, att licensplikt skall införas för delägare i oskiftat dödsbo om den avlidnes vapen ej inom tre månader efter det bouppteckning upprättats överlåtits till utomstående person. Underlåtenhet att söka licens skulle medföra straffansvar. Även i en del remissyttrandena framhålls svårigheterna att få till stånd en avveckling av dödsbos vapeninnehav. Emellertid torde det här röra sig om

undantagsfall. Vidare lär, då avveckling ej ägt rum inom tre månader från bouppteckningens förrättande, under vissa omständigheter ansvar för olaga vapeninnehav kunna ifrågasättas för den eller de dödsbodelägare, som faktiskt innehar vapnet eller disponerar över detsamma. Med hänsyn härtill och då organisationsnämndens förslag torde möta vissa praktiska svårigheter vill jag icke nu förorda någon ändring av gällande bestämmelser. Ej heller anser jag skäl föreligga att nu slopa den i 19 § vapenförordningen föreskrivna anmälningsskyldigheten.»

Licensinnehavares anmälningsskyldighet då erhållet tillstånd ej begagnats

Gällande bestämmelser

Jämlikt 8 § 2 mom. vapenförordningen är som regel tillstånd att inneha skjutvapen förfallet, såframt vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande. Den som ej före utgången av denna tid förvärvat vapnet, skall sist inom en månad därefter skriftligen underrätta den myndighet som meddelat tillståndet. Överträdelse av denna föreskrift är icke straffbelagd.

Å sid. 54 och 55 i propositionen redogöres för *organisationsnämndens* förslag i denna del och yttrandena däröver.

Departementschefen

Departementschefen anför i förevarande fråga:

»Tillstånd att inneha vapen förfaller om vapnet ej förvärvats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande och om tillståndet ej utnyttjas, skall den tillståndsbeviljande myndigheten underrättas. Det är uppenbarligen av betydelse för vapenregistrens tillförlitlighet, att denna anmälningsskyldighet fullgöres. Så torde emellertid ofta icke vara fallet. Organisationsnämnden har diskuterat frågan, huruvida straffansvar bör införas för underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldigheten. Då det synes nämnden tvivelaktigt om straffpåföljd skulle medföra önskad effekt, har nämnden icke velat förorda en sådan åtgärd utan i stället föreslagit, att en erinran om anmälningsskyldigheten skall tryckas på vapenlicensen på ett mera iögonfallande sätt än f. n. Icke heller jag är övertygad om att en straffbestämmelse skulle medföra någon påtaglig förbättring härvidlag och jag anser, att med införandet av en sådan bestämmelse i varje fall bör anstå t. v. Jag biträder sålunda organisationsnämndens ståndpunkt i detta spörsmål.»

Handelstillstånden

Gällande bestämmelser

Enligt 28 § *vapenförordningen* har den som vill idka handel med skjutvapen att söka tillstånd därtill hos länsstyrelsen i det län, där rörelsen skall utövas.

I 28 § andra stycket stadgas, att tillstånd må meddelas endast för viss tid, högst fem år.

I beslutet skall vidare angivas det antal och slag vapen, som må på en gång innehavas, samt den plats, där rörelsen skall bedrivas.

Beträffande handelstillstånden föreslår *organisationsnämnden*, att tidsbegränsningen av deras giltighet slopas. Motiveringen för organisationsnämndens förslag, som tillstyrkts av samtliga de remissinstanser vilka yttrat sig däröver, återfinnes å sid. 56 i propositionen.

Departementschefen

Departementschefen anför i förevarande fråga:

»Ansökningar om tillstånd att idka handel med skjutvapen anser jag i likhet med organisationsnämnden alltfört böra prövas av länsstyrelserna. Dessa ärenden utgör en speciell grupp, som bör bedömas ur andra synpunkter än övriga vapenärenden. Vidare rör det sig här om ett förhållandevis litet antal ärenden. Länsstyrelserna bör även föra ett särskilt register över dessa. Om beviljade tillstånd bör polismyndigheten i den ort, där rörelsen skall utövas, underrättas.

Mot organisationsnämndens förslag att slopa den nuvarande begränsningen av handelstillstånden till fem år har jag ej något att erinra. Dessa tillstånd torde utan olägenhet kunna utfärdas att gälla tills vidare. Jag vill i samband härmed erinra om att vapenhandlarna är underkastade mycket stark kontroll och att länsstyrelsen när som helst har möjlighet att återkalla tillstånden.»

In- och utförsel av jakt- och tävlingsvapen

Gällande bestämmelser

Enligt 35 § *vapenförordningen* må skjutvapen och ammunition ej införas till riket utan tillstånd. Sådant tillstånd meddelas av länsstyrelsen i det län, där sökanden har sitt hemvist, eller, om han ej har hemvist i riket, av länsstyrelsen i det län, där förtullning av varan skall äga rum. Om någon för deltagande i tävling eller övning, som anordnas av någon i förordningen närmare angiven sammanslutning, vill införa skjutvapen eller ammunition, må dock tillstånd sökas hos länsstyrelsen i det län, där sammanslutningens styrelse har sitt säte. Avser ansökan om införseltillstånd jämväl tillstånd

att utan hinder av gällande utförselbud inom viss tid återutföra vapen, som sökanden innehar för personligt bruk, eller ammunition till sådant vapen, ankommer det på länsstyrelsen att även upptaga ansökningen i denna del till prövning. Beträffande bedömningen av ansökningar om tillstånd till införsel och om förfarandet i ansökningsärenden skall allmänna bestämmelser i vapenförordningen om tillstånd till förvärv och innehav gälla i tillämpliga delar. Den som fått tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger inneha egendomen för det ändamål tillståndet avser.

För resande tillhöriga vapen och ammunition, som införes för den resandes personliga bruk, åtnjutes tullfrihet enligt 5 § d *tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929*.

Vapen och ammunition är även, i den mån de medföres av resande för eget bruk under resan, undantagna från det allmänna import- och exportförbudet.

För utförsel av vapen och ammunition erfordras enligt *kungörelsen den 25 november 1949 angående förbud mot utförsel från riket av krigsmateriel* särskilt tillstånd. Tillstånd beviljas i allmänhet av chefen för handelsdepartementet. I kungörelsen erinras dock om möjligheten enligt 35 § vapenförordningen att söka tillstånd hos länsstyrelse för utförsel av vapen och ammunition, som införts till riket. Vidare föreskrives i kungörelsen, att om någon vill för personligt bruk från riket utföra vapen eller ammunition och ämnar inom viss tid återinföra vapnet eller överbliven ammunition, äger den länsstyrelse, som enligt vapenförordningen må bevilja tillstånd till införseln, jämväl meddela tillstånd till utförseln.

I förevarande fråga föreslår *nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m.*, att regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige skall låta föranstalta att personer, som är medborgare i de fyra länderna må vid resa in- och utföra i respektive land normalt brukliga och tillåtna jaktgevär och andra jaktvapen ävensom vapen för tävlingsändamål för bruk i landet respektive utanför landet under en tidrymd av högst tre månader. Närmare redogörelse för kommitténs förslag och yttrandena däröver återfinnes å sid. 58—62 i propositionen.

Departementschefen

I förevarande fråga anför *departementschefen*:

»Förevarande förslag utgör ett led i de pågående strävandena att underlätta samfärdseln mellan de nordiska länderna. Tidigare har som bekant lättnader genomförts bl. a. i fråga om passkontrollen, och det är givetvis önskvärt att man i den mån så kan ske fortsätter på den inslagna vägen mot större frihet i det internordiska umgänget.

Kommitténs förslag om en friare ordning beträffande tillfällig in- och utförsel av jakt- och tävlingsvapen med ammunition innebär på ett, visser-

ligen begränsat, område en avsevärd uppmjukning av gällande bestämmelser och dess realiserande skulle därför i sin mån tjäna de nämnda strävandena. Frågan blir då, om säkerhetskravet kan anses lägga hinder i vägen för att genomföra dessa lättnader. Det är härvid att märka att i de fyra nordiska länderna Sverige, Danmark, Finland och Norge i stort sett gäller samma lagbestämmelser om licenstväng för rätt att inneha skjutvapen samt att en av huvudtankarna i förslaget är att vid in- och utförsel skall företes licens av vederbörande hemlandsmyndighet. Enär fordringarna för erhållande av licens torde vara ungefär desamma i alla länderna, synes det rimligt att man i ett vart land godtar en licens som beviljats i något av de andra. På grund härav och då det av kommittén föreslagna deklarationsförfarandet torde innebära möjlighet till en fullt tillfredsställande kontroll av att återutförsel respektive återinförsel sker, finner jag mig kunna i huvudsak förorda förslaget, vilket i princip tillstyrkts i alla remissyttrandena.

Med hänsyn till att genom den föreslagna anordningen med uppvisande av hemlandslicens och avlämnande av deklARATION säkerhetskravet synes vara lika väl tillgodosett beträffande jaktvapen som i fråga om tävlingsvapen finner jag ej skäl att, såsom i ett yttrande förordats, inskränka reformen till sistnämnda slag av vapen. Lättnaderna bör avse alla sedvanliga slag av jakt- och tävlingsskjutvapen. Vid avgörandet av vad som är sedvanligt får skiljas på olika fall. Automatvapen torde åtminstone icke f. n. kunna anses som sedvanliga tävlingsvapen annat än vid militära tävlingar. — Jag kan icke ansluta mig till ett i ett yttrande framfört förslag att lättnaderna beträffande tävlingsvapen skall gälla endast vid gruppresor.

Utredningen har föreslagit att i Danmark bosatt person skall få hit införa slätborrat hagelgevär utan att vara skyldig uppvisa licens, detta emedan för innehav av sådant vapen i Danmark icke kräves tillstånd. Fråga om att medge liknande befrielse uppkommer även beträffande införsel från Danmark av finkalibriga salongsgevär. I detta sammanhang bör vidare uppmärksammas att enligt gällande lagbestämmelser medlemmar i en skytteförening eller i ett militärt förband, t. ex. en hemvärnsavdelning som skall delta i en tävling i grannlandet, har rätt att inneha till dem i denna deras egenskap utlämnade vapen utan att personlig licens krävs. För dessa och liknande fall kan uppenbarligen icke krävas företeende av licens. Som förutsättning för att frihet från in- och utförseltillstånd skall föreligga bör emellertid i sådana fall fordras att vederbörande vid gränspasseringen styrker, att han för innehav av vapnet i hemlandet icke behöver licens. Bestyrkandet bör ske genom företeende av intyg från polis-, tull- eller annan myndighet i hemlandet.

Som nyss nämnts tjänar den deklARATION, som skall avgivas såväl vid införsel som utförsel, syftet att myndigheterna skall få kontroll över att

återutförelse respektive återinförelse sker. Kontrollen vinnes genom att deklARATIONERNA granskas mot varandra. Om det befinnes att försummelse föreligger, bör polisutredning företagas. Det torde lämpligen kunna överlämnas åt generaltullstyrelsen att meddela föreskrifter om innehållet i deklARATIONER liksom att i övrigt närmare reglera tillämpningen av de nya bestämmelserna.

De nya bestämmelserna torde böra avse blott införelse av vapen för tillfällig användning vid jakt eller tävling här i riket. Att, såsom kommittén föreslagit, för införelse av tävlingsvapen kräva, att ändamålet — tillfällig användning — styrkes genom företeende av skriftlig inbjudan till tävling, skulle väl innebära ännu en säkerhet mot illegal införelse om samtidigt kretsen av godtagbara inbjudare på något sätt begränsades. Enär emellertid vid en sådan begränsning praktiska svårigheter torde uppstå och reformens värde äventyras och då vidare övriga säkerhetskrav synes vara tillräckliga, anser jag att företeende av tävlingsinbjudan icke bör krävas.

Beträffande frågan vilken ammunitions mängd som skall tillåtas för införelse, vill jag förorda, att i författningen icke anges annan begränsning än att ammunitionen skall vara avsedd för tillfällig användning vid jakt eller tävling. I en sådan bestämmelse ligger icke blott en kvalitativ utan även en kvantitativ begränsning. Det torde kunna överlåtas åt vederbörande tulltjänstemän att bedöma vad som i det särskilda fallet kan anses vara erforderlig mängd. Givetvis bör det icke ifrågakomma att stoppa införelse annat än i alldeles uppenbara fall av missbruk.

I 35 § vapenförordningen regleras dels rätten till införelse — och i visst fall även utförelse — av vapen och ammunition och dels rätten att här i riket inneha vad som införts. Den tidsbegränsning av tre månader som avses i kommittéförslaget kan lämpligen genomföras så, att rätten att inneha införd egendom upphör tre månader efter införelsen. För den som bryter häremot inträder straff- och förverkandepåföljd såsom vid annat olagligt innehav av vapen och ammunition.

Motsvarande lättnader för utförelse av jakt- och tävlingsvapen torde böra beredas genom ändringar i kungörelsen angående förbud mot utförelse från riket av krigsmateriel.»

Utskottet

Alltsedan slutet av det första världskriget har i vårt land skjutvapen och ammunition varit underkastade viss kontroll från det allmännas sida i syfte att hindra missbruk av skjutvapen. Den sålunda upprätthållna regleringen lär stundom för de lojala medborgarna ha känts i olika hänseenden betungande, varom även ett flertal riksdagsmotioner bär vittne. Det synes emellertid nödvändigt att upprätthålla en effektiv vapenkontroll och det kan därför icke undvikas, att de därav berörda måste underkasta sig viss omgång, för att samhället skall kunna komma till rätta med sådana per-

soner, vilka med vapen i hand kan befaras bli farliga för sig själva eller andra. Den avvägning som skett i 1949 års vapenförordning mellan å ena sidan den enskildes bekvämlighet och å andra sidan det allmännas intresse av effektivitet i vapenkontrollen synes utskottet i stort sett lämplig. Det är emellertid naturligt, att man efter några års tillämpning av den nya förordningen söker tillgodogöra sig vunna erfarenheter genom praktiska detaljreformer. År 1952 genomfördes sålunda vissa förenklingar i handläggningen av vapenärenden, och i den nu framlagda propositionen föreslås ytterligare reformer i samma riktning liksom även vissa lättnader i själva kontrollen.

Bland de avsedda förenklingarna i fråga om myndigheternas sysslande med vapenärenden märkes att tillståndsgivningen beträffande samtliga vapen föreslås överförd från länsstyrelserna till polismyndigheterna. Genom en sådan reform vinnes en icke obetydlig arbetslättning för länsstyrelserna, utan att arbetsbelastningen på polismyndigheterna i motsvarande mån ökas. Dessa verkställer nämligen redan enligt gällande ordning utredning och avger yttrande i de vapenärenden som avgöres av länsstyrelsen. Ändringsförslaget innebär sålunda en rationalisering av vapenärendenas handläggning. Det är emellertid samtidigt ägnat att medföra fördelar för den berörda allmänheten. Det nuvarande systemet, enligt vilket länsstyrelsen har att handlägga vissa ärenden enligt vapenförordningen och polismyndigheterna andra sådana, torde nämligen förorsaka de licenssökande visst besvär, som kommer att undanröjas, då dessa får en och samma myndighet att vända sig till i samtliga ärenden. Om reformens övervägande fördelar har också rätt enighet bland så gott som samtliga remissinstanser. Den tveksamhet som på några håll uttalats inför det framlagda förslaget har föranletts av farhågor för att en decentralisering av tillståndsgivningen skulle medföra bristande likformighet vid olika polismyndigheters avgöranden av ärenden av samma typ. Så till vida har naturligen den framförda anmärkningen fog för sig som det kan sägas ligga i sakens natur, att varje decentralisering av beslutanderätt medför ökade svårigheter att upprätthålla en enhetlig praxis. Enligt utskottets mening är emellertid vapenärendena av sådan beskaffenhet, att avgörandet av dessa utan vådor kan decentraliseras till polismyndigheterna. Det bör nämligen vara möjligt att genom särskilt utfärdade anvisningar rörande vapenförordningens tillämpning ge sådan ledning för de olika ärendenas prövning, att önskad enhetlighet i bedömningen kan upprätthållas. Att tillståndsprövningen i fråga om vapen lägges å polismyndigheterna innebär ej heller någon egentlig nyhet i vapenförordningen, utan endast att man fortsätter på den väg man slagit in på, då man år 1952 överförde tillståndsgivningen beträffande hagelgevär å dessa myndigheter. Som den då införda ordningen i stort sett synes ha fungerat utan anmärkning, bör man nu ej tveka att söka nå de ytterligare fördelar som slår att vinna genom fortsatt reformerande i samma riktning.

Det är emellertid angeläget, att polismyndigheterna i tveksamma fall begagnar sig av de möjligheter som står till buds för att vidga underlaget för sitt bedömande av tillståndsfrågorna. Som departementschefen framhållit bör därför samråd ske med jaktvårdsorganisationerna, då ur synpunkter som dessa har att företräda skäl synes kunna tala emot en ansökan om förvärv av jaktvapen; liksom ett vapenärende bör underställas landsfogden, då det ur säkerhetssynpunkt kan synas tvivelaktigt, om sökanden bör betros med att inneha vapen. Sådant samråd med landsfogden synes utskottet regelmässigt böra äga rum vid prövning av tillstånd att inneha pistoler och andra fickvapen. Utskottet delar emellertid departementschefens uppfattning, att det må vara tillräckligt att i anvisningarna till vapenförordningen rekommendera sådant samråd och finner därför särskilda bestämmelser därom i vapenförordningen ej påkallade.

Om all tillståndsgivning i vapenärenden överflyttas till polismyndigheterna, bör — såsom föreslås i propositionen — även befogenheten att återkalla givna tillstånd läggas å samma myndighet. Några olägenheter härav synes ej behöva befaras. Det övervägande flertalet återkallelseärenden, vilka anhängiggöres genom anmälan från sinnessjukläkare eller nykterhetsvårdande myndighet, torde nämligen kunna prövas skäligen rutinemässigt. Avgörandet av övriga sådana ärenden lär väl däremot ofta vara av grannlaga natur men i synnerhet med hänsyn tagen till den personkänedom som polismyndigheterna kan antas äga bör dessa anses skickade att utöva de nya befogenheterna. Det må även erinras om att talan mot polismyndigheternas beslut i dessa ärenden enligt förslaget skall kunna fullföljas till länsstyrelse och därifrån till Konungen.

I likhet med departementschefen finner även utskottet, att återkallelseärendena är så nära förbundna med ärendena angående inlösen av vapen till kronan och fastställelse av lösensumma, att det icke bör ifrågakomma, att dessa ärenden handläggas av skilda myndigheter. Som en följd av att återkallelseärendena överföres till polismyndigheterna bör dessa myndigheter därför få befogenhet att pröva även inlösenfrågorna.

För att rationalisera myndigheternas handläggning av vapenärenden föreslås i propositionen ytterligare, att länsvapenregistren skall slopas, varigenom vapenregister skulle komma att föras endast hos polismyndigheterna. Förslag härom har tidigare framförts, men i proposition nr 101 till 1952 års riksdag uttalade sig departementschefen för länsvapenregistrens bibehållande under hänvisning till att de särskilt i orostider kunde vara värdefulla och därtill kunde hållas aktuella på ett smidigare sätt än de lokala registren. Departementschefens sålunda deklarerade uppfattning föranledde ej något uttalande från utskottet i dess sedermera av riksdagen godkända utlåtande (nr 23). Emellertid kommer frågan om bibehållande av länsvapenregistren i ett nytt läge, om vapenärendena fullständigt decentraliseras till polismyndigheterna. Efter genomförande av denna re-

form blir det lättare att hålla de lokala registren aktuella, medan däremot länsvapenregistrens fortsatta förande skulle förutsätta ett omfattande aviseringsförfarande från polismyndigheternas sida. Med hänsyn till den sålunda inträdda förändringen bör länsvapenregistrens eventuella värde i orostider ej väga tyngre än den betydande arbetsbesparing, som står att vinna genom slopandet av dessa register. Utskottet tillstyrker alltså, att länsvapenregistren avskaffas, och förutsätter därvid, att polismyndigheternas övertagande av dessa register i god tid förberedes och organiseras på smidigt sätt.

Av de föreslagna uppmjukningarna i själva vapenkontrollen märkes främst förslaget att undantaga viss ammunition från reglerna om förvärvstillstånd. F. n. gäller att av vanligen förekommande ammunitionstyper må endast hagelatroner köpas utan särskilt tillstånd. Enligt propositionen skall emellertid även kulammunition för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 mm kunna köpas fritt. Genom förslagets genomförande skulle ett gammalt jägarönskemål om friare ammunitionsinköp i viss utsträckning komma att tillgodoses. Krav på upphävande av tillståndstvånget vid ammunitionsförvärv har även upprepade gånger framförts i riksdagen. I motioner vid riksdagarna år 1940 (II: 29), år 1943 (II: 17), år 1947 (II: 6) och år 1949 (I: 258 och II: 324 samt II: 323) har sålunda hemställts om sådana ändringar i gällande vapenbestämmelser, att innehavare av vapenlicens finge fritt köpa ammunition till sitt vapen. Vid sin behandling av dessa motioner har utskottet vid varje tillfälle avvisat förslagen att uppmjuka de gällande bestämmelserna om ammunitionsförvärv med hänvisning till att dessa bestämmelser vore erforderliga för att i möjligaste mån hindra missbruk av skjutvapen. En persons lämplighet att inneha skjutvapen kunde nämligen förändras, sedan han erhållit vapentillstånd, så att han ej längre borde betros med att få förvärva ammunition till sitt vapen och på grund härav vore bestämmelserna om tillståndstvång beträffande ammunitionsförvärv ett nödvändigt komplement till reglerna om tillståndstvång beträffande vapeninnehav. Det förhållandet att ammunition ej må förvärfvas utan särskilt tillstånd medför även, att personer som utan tillstånd innehar vapen icke kan på legal väg skaffa ammunition till dessa. Betydelsen härav inses lätt, då enligt föreningen Sveriges stadsfiskaler ett stort antal icke registrerade vapen finnes i allmänhetens ägo.

Med hänsyn till vad sålunda anförts kan man hysa principiella betänkligheter mot att ammunition skall få förvärfvas utan särskilt tillstånd. Emellertid synes kraven från jägarhåll på lättnader i tillståndstvånget göra sig gällande med sådan styrka, att allvarliga ansträngningar måste göras för att finna ett system för ammunitionsförvärv, som på en gång är smidigt och samtidigt ger betryggande garantier mot icke önskvärda inköp. I sådant syfte har inom utskottet övervägts att visserligen låta den ifråga-

varande ammunitionen få förvärvas utan särskilt tillstånd men endast mot uppvisande av vapenlicens, eventuellt även mot rekvisition å särskild blankett. Genom ett sådant system skulle i vart fall vinnas, att de illegalt innehavda vapnen ej kunde förses med legalt inköpt ammunition. Det övervägda förslaget skulle emellertid medföra, att vapenförordningen komme att upptaga tre olika grupper av ammunition, beträffande vilka skulle gälla olika förvävsregler. Hagelammunition skulle således alltjämt få köpas fritt, den nu ifrågavarande ammunitionen skulle få köpas utan särskilt förvävstillstånd men endast mot uppvisande av licens och för förvärv av övrig ammunition skulle fordras särskilt tillstånd. Det tillkrånglade i en sådan ordning gör den tilltänkta lösningen mindre lycklig och härtill kommer att man från tiden före 1950, då hagelammunition fick köpas utan tillstånd men endast mot uppvisande av deklara-tionsbevis, har erfarenhet av att ett sådant krav på företeende av vapenlicens vid ammunitionsköp lätt blir en lagregel utan innehåll. På grund av det anförda har utskottet funnit sig böra stanna i valet mellan att antingen bibehålla gällande ordning eller godta det i propositionen framlagda förslaget.

Vid ståndpunktstagande till denna frågeställning bör närmare uppmärksammas begränsningen av den ammunition, som föreslås frisläppt. Denna består uteslutande av ammunition till jaktstudsare med grövre kaliber än 6,5 mm, s. k. älgstudsare, vilka här i landet endast användes för jakt å älg, i södra Sverige jämväl för hjortjakt och i norra Sverige i förekommande fall för jakt å björn och varg. Tillståndsgivningen beträffande dessa vapen kan antas ha varit skäligen restriktiv, och det finnes knappast anledning anta, att myndigheterna förlorat kontrollen över de registrerade vapnen genom att dessa på det ena eller andra sättet kommit att frångå tillståndsinnehavarna. Även om man godtar den av föreningen Sveriges stadsfiskaler uttalade uppfattningen, att det finnes ett stort antal illegalt innehavda vapen i landet, torde man därför våga anta, att bland dessa befinner sig endast ett fåtal vapen av så grov kaliber. Såsom förslaget utformats, kan det därför icke i mera väsentlig mån drabbas av den anmärkningen, att det möjliggör ammunitionsanskaffning åt illegalt innehavda vapen.

Mot fria ammunitionsinköp kan även invändas, att den smidiga, fort-löpande kontroll över vapentillståndsinnehavarna, som utövas vid prövning av ammunitionsförvävsansökningar, därigenom omintetgöres. De tillståndsinnehavare, som enligt förslaget sålunda skulle komma att undandragas denna kontroll, är innehavarna av vissa jaktstudsare. Dessa förhållandevis dyra vapen med starkt begränsad användning torde regelmässigt ej förvärvas av andra än jägare, som redan innehar hagelgevär, och det kan även antas, att tillståndsgivningen varit mer restriktiv beträffande studsare än beträffande hagelgevär. Till sistnämnda vapen kan emellertid redan enligt nu gällande bestämmelser ammunition förvärvas utan särskilt tillstånd och några olägenheter därav synes ej ha försports. Då sålunda hagel-

gevärsinnehavarna visat sig motsvara förtroendet med fria ammunitionsinköp, bör det ej möta betänkligheter att nu släppa ammunitionen fri även till ifrågavarande jaktstudsare.

Trots utskottets ovan anförda principiella betänkligheter mot fria ammunitionsköp finner utskottet sålunda, att hinder ej möter mot att den särskilda ammunition varom nu är fråga undantages från gällande tillståndstvång. Utskottet finner sig alltså böra tillstyrka departementschefens förslag även i denna del.

Undantagandet av viss ammunition från vapenförordningens tillämpningsområde medför — såsom beaktats i propositionen — att viss ändring måste göras i förordningen om explosiva varor, för att denna skall bibehålla oförändrat innehåll.

I propositionen föreslås vidare lättnader i vapenkontrollen vid viss in- och utförsel av vapen. Medborgare i våra nordiska grannländer skall sålunda enligt förslaget utan särskilt tillstånd äga för tillfällig användning införa sedvanliga jakt- och tävlingsvapen jämte ammunition. Förutsättningen härför skall dock vara, att vid tullklarering skriftlig deklARATION avges angående vapnet och att vederbörande innehar tillståndsbevis för detta i sitt hemland eller intyg, att vapnet där må innehas utan särskilt tillstånd. Den föreslagna bestämmelsen har naturligen betydelse för endast en starkt begränsad krets nordiska medborgare men torde för den berörda persongruppen medföra betydande lättnader. Då de uppställda garantierna mot missbruk synes tillräckligt betryggande, tillstyrker utskottet det framlagda förslaget.

På grund av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen vid granskning av de vid förevarande proposition, nr 37, fogade förslagen till *dels* förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340), *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 10 juni 1949 (nr 341) om explosiva varor ej funnit skäl att göra andra uttalanden än utskottet i förevarande utlåtande upptagit.

Stockholm den 22 februari 1955

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Lindblom, fru Sjöström-Bengtsson, fru Gärde Widemar, herrar Lindgren, Erik Svedberg och Theodor Johansson;

från a n d r a kammaren: herrar Rylander, Lindberg, Landgren, fröken Öberg, herrar Östlund*, Ekström*, Larsson i Stockholm och Larsson i Luttra*.

* EJ närvarande vid utlåtandets justering.